

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

8
tambilgi
yayınları

KONU ANLATIMLI

Premium

YAYINCI: Vip Tam Bilgi Yayınları Tic. Ltd. Şti. / tambilgiyayinlari.com

SERTİFİKA NO: 41466 **ISBN NO:** 978-605-7500-84-7

YAZAR: Yasin Yağlı

BASKI ve CİLT: KAREMAT MATBAACILIK

SERTİFİKA NO: 40944

MARKALAMA & KAPAK: Tayfun Öztürk / www.tayfunozturk.com

Kitapta yer alan tüm içeriklerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

**MOBİL OPTİK OKUMA
UYGULAMAMIZI**

App Store'dan
İndirebilirsiniz

Google Play'den
İndirebilirsiniz

Öneri ve Görüşleriniz İçin;

bilgi@tambilgiyayinlari.com

0532 415 70 89

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca bu kitabın her hakkı saklıdır ve **VİP TAM BİLGİ YAYINLARI TİC. LTD. ŞTİ**'ye aittir. Kitabın tamamının veya bir kısmının yayınevinin önceden yazılı izni alınmadan kısmen de olsa çoğaltılması, yayımlanması, internet ortamına aktarılması yasaktır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak!' diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkırarak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hüdâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mâbedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahâdetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, ilâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fıskırır ruh-i mücerred gibi yerden nâ'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

ÜNİTE - 1

KADER İNANCI	4
Etkinlikler	13
Test - 1	16

ÜNİTE - 2

ZEKAT VE SADAKA	20
Etkinlikler	28
Test - 2	30

ÜNİTE - 3

DİN VE HAYAT	34
Etkinlikler	44
Test - 3	46

ÜNİTE - 4

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ	50
Etkinlikler	57
Test - 4	58

ÜNİTE - 5

KUR'AN-I KERİM VE ÖZELLİKLERİ	62
Etkinlikler	72
Test - 5	74

CEVAP ANAHTARI	78

1 KADER VE KAZA İNANCI

Allah'ın her şeyi belli bir ölçü, düzen ve uyum içerisinde programlamasına "**kader**" denir. Zamanı geldiğinde olayların bu programa uygun olarak gerçekleşmesine ise "**kaza**" denir.

Örneğin;

★ Yağmurun yağmasıyla ilgili yasaların Allah tarafından programlanması kaderdir. Bu kadere uygun olarak zamanı gelince yağmurun yağması ise kazadır.

★ "Su 100 derecede kaynar." kuralı kader kavramını ifade ederken, 100 dereceye ulaşan suyun kaynaması da kazadır.

Evrendeki her şey Allah'ın ilmi, dilemesi ve takdiri ile gerçekleşmektedir. Kader ve kazaya iman etmek inanç esasları arasında yer alan önemli bir konudur. Bir hadiste geçtiğine göre Cebrail (a.s); Hz. Peygambere "Bana iman hakkında bilgi ver." dedi. Resûlullah şöyle buyurdu: "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve âhiret gününe iman etmendir. Keza hayrı ve şerriyle kadere inanmandır." cevabını vermiştir. Buna göre, kader ve kazaya iman; Allah'ın (c.c.) ilminin sonsuz olduğunu, her şeyi kuşatan bir iradesi bulunduğunu ve O'nun kudretinin bütün varlıklardan üstün olduğunu kabul etmektir. Bu yönüyle kader ve kazaya iman, Allah'a (c.c.) iman etmenin doğal neticesidir ve İslam'ın inanç esaslarındandır.

Allah Her Şeyi Bir Ölçüye Göre Yaratmıştır;

Çevremizdeki varlıklara dikkat ettiğimizde her şeyin belirli bir ahenk ve düzen içerisinde hareket ettiğini görürüz. Yüce Allah, evrende bulunan her şeyi bir plan ve ölçü içerisinde yaratmıştır. Bu ölçü, evrendeki varlıkların uyumlu bir sistem oluşturmalarını sağlamıştır.

Kur'an-ı Kerim'de, "O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak ve düzensizlik görüyor musun?" Mülk suresi, 3. ayeti buyrulurak evrende var olan düzene dikkat çekilmektedir.

Güneş sisteminde yer alan Dünyamız dışındaki gezegenlerin hiçbirinde yaşam yoktur. Allah'ın (c.c.) mükemmel yaratmasına güzel bir örnek de Dünyamızdır. Dünya'daki yaşamın varlığı atmosferin varlığından, güneş ışığının geliş açısına kadar, suyun varlığından topraktaki bakteri ve mikroorganizmalara kadar mükemmel işleyen bir düzene bağlıdır. Bu kadar harika işleyen bir sistemin tesadüfen oluşması mümkün değildir.

İnsan bedeni bu konuya verilecek örneklerin en başında gelir. Çünkü insan bedeni, organlardan hücrelerine kadar başlı başına mucizelerle doludur. İnsanın mükemmel yaratılışı Kur'an'da, "Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık." Tîn suresi, 4. ayetiyle vurgulanmaktadır.

“O (Rabb) ki seni yarattı. Sana düzgün ve ölçülü bir biçim verdi.” İnfitâr suresi, 7. ayet.

ÖRNEK SORU

“Bedenimizin tamamı bir yana, sadece baş parmağımız olmasaydı teknik ve medeniyet ortaya çıkmazdı.”

Gerçekten de bütün buluşlar, keşifler, sanatlar bir yönüyle, baş parmağa bağlı. O da diğer parmaklarla yan yana gelseydi, ne kalem tutabilirdik ne kaşık ne de çekiç. İnsanoğlu, bütün varlık âlemi bir yana, sadece başparmağına ibret nazarıyla bakabilse, ilâhî takdiri en açık bir şekilde görecektir.

Aşağıda verilen ayetlerden hangisi metinde geçen konu ile ilgilidir?

- A) “...Sizi yaratan, size kulaklar, gözler ve kalpler veren O’dur...” (Mülk Suresi, 23. ayet.)
- B) “... Yapmakta olduğunuz şeylerden mutlaka sorguya çekileceksiniz.” Nahl suresi, 93. ayet.
- C) “Kim iyi bir iş yaparsa faydası kendisinedir ve kim kötülükte bulunursa zararı kendisinedir...” Fussilet suresi, 46. ayet.
- D) “... Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun...” Nisâ suresi, 135. Ayet

ÇÖZÜM:

Allah’ın (c.c.) her şeyi bir ölçüye ve düzene göre yarattığının örneklerinden biri de insanın mükemmel yaratılışıdır. İnsanın hayatını rahat bir şekilde devam ettirebilmesi için duyu organları eksiksiz bir biçimde yaratılmıştır. Kur’an-ı Kerim’de bu mucizevi durumu kanıtlayan birçok ayet vardır.

Cevap: A

Kader ve Evrendeki Yasalar;

Yüce Allah, evrendeki olayların düzenli bir şekilde gerçekleşmesini bir takım ilahi kanunlara bağlamıştır. Evrendeki bütün varlıklar kendileri için konulmuş bu yasalara göre hareket etmektedirler. Kur’an’da, “Her şeyin, kaynağı bizim katımızdadır ve biz her şeyi, kusursuzca belirlenmiş bir ölçüye, bir uyuma göre indiririz.” Hicr suresi, 21. ayeti buyurularak bu gerçeğe dikkat çekilmiştir.

Yüce Allah tarafından belirlenen bu kanunları fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalar olmak üzere üç grupta ele almak mümkündür.

★ **Fiziksel yasalar;** madde ve enerjinin oluşumu, değişimi, yapısı, hareketi ve maddeler arası ilişkilerle ilgili prensiplerdir. Deney, gözlem ve araştırmalar neticesinde anlaşılabilen bu yasalar değişmez olup evrensel bir niteliğe sahiptir ve Allah’ın evrende yarattığı düzenin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olur.

Örneğin; yağmurun yağması, gece- gündüzün ve mevsimlerin birbirini takip etmesi, ısınan suyun buharlaşması gibi olaylar Allah'ın (c.c.) koyduğu fiziksel yasaların bir sonucudur.

Güneş'in, Ay'ın ve Dünya'nın birbirlerine olan mesafeleri, kendi yörüngelerinde hareket etmeleri, aralarındaki çekim kuvveti Allah'ın (c.c.) takdir ettiği değişmez fiziksel yasaların göstergesidir. Bütün fiziksel yasalar sonuçta yaşamın varlığı için gereklidir. Eğer Güneş'in çekim kuvveti olmasaydı, gezegenler birbirlerine çarparak parçalanır, evrenin düzeni bozulurdu. Ay, daha yakın olsaydı, "gelgit" olayları daha şiddetli olurdu. Bu durumda canlılar zarar görebilirdi. Atmosfer tabakası daha ince olsaydı, atmosferde yanarak parçalanmış meteorlar, büyük kütleler hâlinde dünyamıza düşer ve bize zarar verebilirdi. Atmosferdeki gazların oranlarında, Dünyanın Güneşin karşısındaki konumunda, Dünyadaki yer çekiminde en ufak bir değişiklik bile yaşamı altüst ederdi.

Bu konuya Kur'an'da şöyle değinilmiştir: "Gece de onlar için bir delildir. Gündüzü ondan çıkarırız, bir de bakarsın karanlık içinde kalmışlardır. Güneş de kendi yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu, mutlak güç sahibi, hakkıyla bilen Allah'ın takdiri (düzenlemesi)dir. Ay'ın dolaşımı için de konak yerleri (evreler) belirledik. Nihayet o, eğrilmiş kuru hurma dalı gibi olur. Ne Güneş Ay'a yetişebilir ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzmektedir." Yâsîn suresi, 37-40. ayetler.

Evrenin fiziksel yasalarından biri de suyun kaldırma kuvvetidir. Gemilerin suda batmadan yüzmesi, bu yasanın bir sonucudur. Kur'an-ı Kerim'de bu fiziksel yasaya; "Denizde dağlar gibi akıp gidenler (gemiler) de onun varlığının delillerindendir." Şûrâ suresi, 32. ayet.buylararak dikkat çekilir.

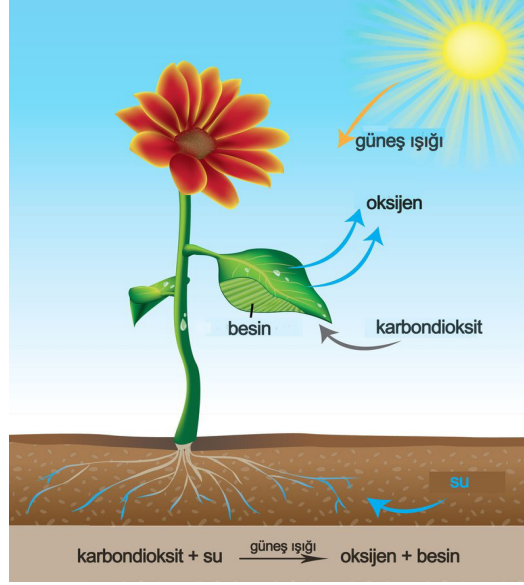
★ **Biyolojik yasalar;** canlıların yapısı, beslenmesi, korunması, gelişmesi ve üremesiyle ilgili yasalardır. Biyolojik yasalar da deney, gözlem ve araştırmalar sonucu keşfedilir.

Yüce Allah bitki, hayvan ve insanların vücutlarını ve organlarını biyolojik yasalara bağlı kılmıştır. Örneğin balıklar suda solunum yapabilmek için solungaca, kuşlar uçabilmek için iki kanada ihtiyaç duyarlar. Etle beslenen hayvanların çene yapıları, otla beslenenlerden farklıdır. Yılan, kertenkele ve kaplumbağa gibi hayvanlar hava ısınmaya kadar kış uykusuna yatarlar.

Ayrıca, yine biyolojik yasalara uygun olarak her canlı türü farklı üreme şekilleriyle dünyaya gelmektedir. Örneğin bitkilerdeki üremeyi sağlayan tozlar rüzgarla bir bitkiden başka bir bitkiye taşınırlar ve birbirlerini aşarlar. Hayvanların bir kısmı yumurtlama ve bir kısmı da insanlar gibi doğum yoluyla ürerler. Ancak bu durum üzerinde de yine mucizevi bir denge vardır. Yüce Allah, her yıl denizlere milyonlarca yumurta bırakan balık türlerine bir sınır getirmiştir. Eğer bu yapılmıyorsa bu balık türleri denizleri istila ederdi. Örneğin bir istakoz denize yılda 7 milyon yumurta bırakır. Ancak bunlardan bir ya da birkaçı yetişkinliğe ulaşabilir. Bunların hepsi istakoz olsaydı birkaç sene içinde denizler istakozla dolardı.

Mezgit balığı da yılda 6 milyon yumurta yumurtlar. Bunların hepsi yaşasaydı bir senede denizler mezgitle dolardı. Bir çift fare, eğer besin zincirindeki sınırlama olmasaydı sadece bir yıl içinde binlerce sayıya ulaşabilirdi. Sonuç olarak da Dünya yaşanılır bir yer olmaktan çıkardı. Ancak canlıların sayılarına bir sınır getirilmiş, kara ve denizlerde bir denge hâkim olmuştur.

Bitkiler de Allah'ın (c.c.) koyduğu biyolojik yasalara göre varlıklarını sürdürürler. Aynı topraktan gıdalarını alan meyvelerin kimi tatlı kimi acı iken kimi de yeşil veya kırmızı renklidir.

En önemli görevleri de görseldeki fotosentez olayı ile tüm canlılar için gerekli olan oksijeni ve besini üretmeleridir. Bunu yapabilen tek canlı gurubu yeryüzünde bitkilerdir. Bu yüzden üretici canlılar olarak bilinirler.

Bir ineğin insanlığa süt, bir arının bal veya tavuğun yumurta vermesi gibi her bir bitki de ayrı ayrı bir vitamin ve faydaya sahiptir. Örneğin; havuç diye bir sebze türü olmasaydı belki de insan neslinin göz sağlığı daha zayıf olacaktı. Mandalina ve portakal, C vitaminine en çok ihtiyacımızın olduğu kış mevsiminde ortaya çıkar. İlaç endüstrisinin ham maddesi % 80-90 oranda bitkilere dayalıdır. Bu biyolojik yasaların Allah'ın (c.c.) gücü ve takdiri ile gerçekleştiği bir ayette şöyle belirtilmiştir: "Gökten su indiren O'dur. (Buyurdu ki:) İşte biz her çeşit bitkiyi onunla bitirdik. O bitkiden de kendisinden üst üste binmiş taneler bitireceğimiz bir yeşil bitki, hurmanın tomurcuğundan sarkan salkımlar, üzüm bağları, zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik; birbirine benzeyeni var, benzemeyeni var. Meyve verirken ve olgunlaştığı zaman her birinin meyvesine bakın! Kuşkusuz bütün bunlarda inanan bir toplum için ibretler vardır."En'âm suresi, 99. ayet.

★ **Toplumsal Yasalar;** Allah'ın (c.c.) evrendeki düzen için fiziksel ve biyolojik yasalar koyduğu gibi toplumların düzeni için de koyduğu yasalardır. Ancak bu yasalar, fiziksel ve biyolojik yasalar kadar kesinlik içermez.

Bir toplumun sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi için toplumsal yasalara uyması gerekir. Örneğin; Gelir dağılımının adil olduğu toplumlarda yoksulluk azalır, huzur ve güven ortamı oluşur. İslamın sadaka ve zekat gibi birçok ibadeti doğrudan bu amacı hedefler. Tam tersine bir toplumda eşitlik ve adalet yoksa toplumda bunalım ve kargaşa ortaya çıkar.

KADER İNANCI

ÖRNEK SORU

“Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder; hayâsızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.” (Nahl suresi, 90. ayet.)

Yukarıda verilen ayetin;

- I. adalet,
- II. akrabalık ilişkileri,
- III. paylaşma ve dayanışma

gibi toplumsal yasalardan hangilerine işaret ettiği söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve III   D) I, II ve III

ÇÖZÜM:

Sevgi, kardeşlik ve dostluk, insanlar arasındaki ilişkiyi güçlendiren, toplumun birbiriyle kaynaşmasını sağlayan en önemli unsurlardır. Aynı zamanda, toplumun varlığı ve geleceği için vazgeçilmez bir ilke de adalettir. Yüce Allah birçok ayetinde, Sevgili Peygamberimiz birçok hadislerinde bu gerçeğe dikkat çekmektedir. Bizler de bu toplumsal yasalar gereği, başkalarına iyilikte bulunmalı ve yararlı birey olmaya çalışmalıyız.

Cevap: D

2 İNSANIN İRADESİ VE KADER

Kadere inanmak imanın esaslarındandır. Ancak hiçbir insan kaderi bahane ederek kendisini sorumluluktan kurtaramaz. Bir insan "Allah böyle yazmış, alın yazım buymuş, ben çok bahtsızım, bu şekilde takdir edilmiş ben ne yapayım? , talihim buymuş" diyerek günah işleyemeyeceği gibi, günah işledikten sonra da kendisini suçsuz gösterip kaderi mazeret olarak ileri süremez. Çünkü bu tür fiiller insanlar böyle tercih ettiği için, kendi seçimlerine göre yine Allah tarafından yaratılmakta ve ortaya çıkmaktadır. Örneğin; kendisine bir otomobil emanet verilmiş olan bir insan, o otomobili uçuruma doğru sürüp uçurumdan aşağı düşer ise, bu kazadan otomobili kullanan mı, yoksa o otomobili ona teslim eden otomobil sahibi mi sorumludur? Elbette otomobili kullanan sorumludur.

İnsan da aynen böyledir, yani insana emanet edilen bu can ile iyi veya kötü ameller yapmak, insanın kendi elindedir. Bu durumda yaptığı amellerden insan sorumludur. Örneğin; yine trafik kazalarının en önemli sebepleri arasında alkollü araç kullanmak ve aşırı hız yapmak gelir. Bu durumda kişi, öncelikle suçu kendinde aramalıdır. Çünkü akıl ve irade sahibi insanın trafik kurallarını ihlal etmesi kendi tercihidir. Bu nedenle insan yaptıklarından sorumlu tutulur.

İnsan aklını kullanarak seçimlerde bulunur. Akıl sayesinde iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış ayırt edebilir. İslam dinine göre Allah'ın (c.c.) emir, yasak ve öğütlerine insanın muhatap olmasının sebebi, onun akıl ve irade sahibi olmasıdır. Akıllı olmanın insana yüklediği sorumluluk Kur'an-ı Kerim'de; "Bu Kur'an; kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bir bildiridir." İbrâhîm suresi, 52. ayeti ile dile getirilmiştir.

Ayrıca düşünmenin ve aklımızı kullanmanın önemi, Kur'an-ı Kerim'de, "... Aklınızı kullanmıyor musunuz?" Mü'minün suresi, 80. ayeti, "Hiç düşünmüyor musunuz?" Sâffât suresi, 155. ayeti gibi birçok ayette vurgulanmaktadır. İnsan davranışları zorunlu ve seçime dayalı olmak üzere iki kısımdır. Allah (c.c.) tarafından insana verilen sınırlı özgürlük ve insanın tercih etme kabiliyeti sonucunda oluşan sorumluluk alanına cüzî irade denir. **Küllî irade ise** Allah'ın (c.c.) istediğini istediği gibi dilemesi ve seçmesidir. Allah'ın (c.c.) mutlak ve sınırsız iradesidir. Dolayısıyla insan, kendi iradesi ve seçimi dışında başına gelen durumlardan sorumlu değildir.

ÖRNEK SORU

Hiz. Ömer (R.a.) halife iken Şam'a gitmek üzere yola çıkmıştı. O, Şam yakınlarına vardığında beraberindeki bazı kişiler, şehirde veba hastalığı çıktığını haber vermişlerdi. Hiz. Ömer, tedbir olarak veba hastalığının çıktığı yere girmemeyi kararlaştırmış ve çevresindekilere geri döneceğini söylemişti. Bunun üzerine yanındakilerden biri:

– Ey halife, böyle yaparak Allah'ın kaderinden mi kaçırıyorsunuz? Allah ölümünüzü bu hastalıktan takdir etmiş ise ölürsünüz, takdir etmemiş ise size bir şey olmaz, dedi.

Bunun üzerine Hiz. Ömer:

– Evet, Allah'ın kaderinden, Allah'ın kaderine kaçırıyorum (Hakkımızdaki takdiri bilmediğim için tedbir alıyorum.) dedi .

Yukarıdaki örnek olayda;

- I. tevekkül,
- II. kader,
- III. cüzî irade,
- IV. kıyamet

kavramlarından hangisi geçmemektedir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

ÇÖZÜM:

Hiz. Ömer'in tedbirli davranması tevekkül kavramı ile ilgilidir. Ayrıca, Allah (c.c.) tarafından her insana verilen sınırlı özgürlük ve tercih etme kabiliyeti anlamındaki cüzî iradesini kullanmıştır. Bu olay kader kavramı ile de ilgilidir. Ancak dünya hayatının sona ermesi anlamındaki " kıyamet " kavramı bu olayda geçmemektedir.

Cevap: D

3 KADERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Kader inancının doğru anlaşılması için ecel ve ömür, emek ve rızık, tevekkül kavramlarının doğru bilmesi gerekir.

Ecel ve Ömür;

Ömrün bittiği, hayatın sona erdiği zamana " ecel " denir. Ömür ise insanın doğumundan ölümüne kadar geçen zaman dilimidir. İnsan için belirlenen ömür bittiğinde ecel gelir ve ölüm olayı gerçekleşir.

KADER İNANCI

Bu gerçek, Kur'an'da; "Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz." Ankebût suresi, 57. ayeti ile ifade edilmiştir.

Ancak bu iki kavram Kur'an'da, insan için kullanıldığı gibi milletlerin, Güneş'in, Ay'ın ve yer ile gök arasındaki her şeyin varolma süresinin belirlendiğini ifade etmek için de kullanılmıştır. Evrende bulunan canlıların belli bir ömrü vardır. Yaşadığımız dünyanın da bir sonu vardır. Kur'an'da her varlığın bir eceli, sonu olduğu Ahkâf suresi, 3. ayeti ile belirtilmiştir: "Gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları biz, şüphesiz yerli yerince ve belli bir süre için yarattık ..." Kutsal kitabımıza göre dünya hayatının bütünüyle son bulmasına kıyamet denir. Kıyametin vaktini belirleyen Allah'tır. Bu yüzden kıyametin ne zaman kopacağını ancak Allah bilir. Bu konu Kur'an'da şöyle açıklanır: "Kıyametin ne zaman kopacağı hakkındaki bilgi, ancak Allah'ın katındadır..." Fâtır suresi, 13. ayet.

İnsan, hayatın bir sonunun olduğunu bilerek Allah'ın kendisine bağışladığı ömrü iyi değerlendirmelidir. Bu yüzden hayatının her anında güzel davranışlar sergilemeye çalışmalı ve çevresine faydalı bir insan olmaya gayret etmelidir. Yaptıklarından sorumlu olduğunu unutmamalıdır.

Emek ve Rızık;

Emek, insanın bir amaca ulaşmak, bir yarar elde etmek için zihinsel ve bedensel olarak çaba sarf etmesi, gayret göstermesidir. Rızık ise Yüce Allah'ın canlılara yiyip içmek ve yararlanmak için verdiği her şey demektir. Kur'an-ı Kerim'de, "Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızıkı Allah'a aittir..." Hûd suresi, 6. ayeti buyrulur rızık yegâne kaynağının Allah (c.c.) olduğu belirtilmiştir.

Rızık veren Allah'tır (c.c.). Ancak kulların da çalışıp çabalayıp kendilerine takdir edilmiş olan rızık helal yoldan kazanmak için gayret göstermeleri gerekir. Çalışmadan, emek vermeden hiçbir başarı elde edilemez. Dinimiz, "Rızık veren Allah'tır" diyerek çaba ve gayret göstermeden başkalarından bir şey beklemeyi ve dilenmeyi uygun görmez. Kur'an'da; "Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur ve çalışması da ileride görülecektir. Sonra ona karşılığı tastamam verilecektir." Necm suresi, 39-41. ayetleri buyrulur herkese çalışmasının karşılığının verileceği belirtilmektedir. Peygamberimiz de bu konuyu şöyle dile getirir: "Sizden herhangi birinizin sırtına bir bağ odun yüklenip satması, dilenmesinden hayırlıdır..."

Tevekkül;

Tevekkül, bir işi yaparken elinden gelen gayreti göstermekle birlikte kalben Allah'a bağlanıp ona güvenmek, sonucu ondan beklemek demektir. Örneğin;

★ Bir insan hastalandığında doktora gider, tedavi olur, doktorun verdiği ilaçları düzenli bir şekilde alır, sonra da iyileşebilmek için Yüce Allah'a dua eder.

★ Bir çiftçi tarlasını eker, gerekli gübreleme-ilaçlama-sulama gibi uygulamalarını yapar, sonra da bol ürün hasat edebilmek için Yüce Allah'a dua eder.

★ Bir sporcu tüm antrenmanlarını düzenli bir şekilde yaptıktan sonra başarılı olabilmek için Yüce Allah'a dua eder.

★ Bir öğrenci derslerine düzenli bir şekilde çalıştıktan sonra sınavlarda başarılı olabilmek için Yüce Allah'a dua eder.

Sevgili Peygamberimiz, her konuda olduğu gibi tevekkül konusunda da bizlere örnek olmuştur. Örneğin;

★ Mekke'de müşriklerin baskılarının arttığı bir dönemde Medineli bir heyetle Mekke'de görüşmenin tehlikeli olacağını düşünerek tedbirli davranmış, Mekke'nin dışında Akabe denilen bir vadiye görüşmüştür.

★ Hicret yoluna çıkarken Allah'a tevekkül ederek gerekli tedbirleri almayı da asla ihmal etmemiştir.

★ Medine'yi kuşatmaya gelen müşriklere karşı şehri korumak için hendekler kazdırarak tedbirli davranmıştır.

Bir keresinde Hz. Peygamber, devesini bağlamayıp salıveren ve "Allah'a tevekkül ettim." diyen bir kişiye şöyle buyurmuştur: "Önce deveni sağlam bir şekilde (yularından) bağla, sonra tevekkül et." Peygamberimizin bu sözünden anlaşılıyor ki Müslüman, önce elinden geleni yapmalı, sonra da Allah'a tevekkül etmelidir.

4 BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. MUSA (A.S.)

Hz. Musa, İsrailoğulları'na gönderilen peygamberlerden üçüncüsüdür. Yüce Allah'ın, dört büyük kitap-tan biri olan Tevrat'ı verdiği ve yeryüzünde dinini tebliğ edip, hakim kılması için gönderdiği Ulu'l-Azm peygamberlerden biridir. Kur'an-ı Kerim'de ismi en çok geçen peygamberlerdendir. Yüce Allah ile konuştuğu için kendisine "Kelimullah" denilmiştir. Hz. Yusuf'tan sonra Mısır'a yerleşen İsrailoğullarındandır. Mısır'da doğmuş ve yaşamıştır. Hz. Yakub Peygamber'in soyundandır. Hz. Harun ise onun kardeşidir.

Eski Mısır'da krallara Firavun adı verilirdi. Hz. Musa'nın (a.s.) doğduğu zamandaki Firavun halka zulme diyordu. Hz. İbrahim'in (a.s.) soyundan gelen İsrailoğullarına da türlü işkenceler yapıyordu. Onları esir gibi ağır işlerde kullanırlardı.

Firavun bir gece rüyasında Kudüs tarafından çıkan bir ateşin Mısır'ın yerli halkını yaktığını, İsrailoğulları'na ise hiç zarar vermediğini gördü. Rüayı yorumlayan kahinler, "İsrailoğulları'ndan gelecek bir kişi devletinizi batıracak." dedi. Bundan korkan Firavun İsrailoğulları'ndan doğacak erkek çocukların öldürül-meleri için kanun çıkardı. Firavun'un askerleri bu emri uygulamaya başladı.

Bu dönemde Hz. Musa (a.s.) dünyaya geldi. Annesi oğlunun ölmemesi için onu bir sala koydu ve Nil Nehri'ne bıraktı. Bu sal, nehir üzerinde akıp giderken akıntı bebeği Firavun'un sarayına doğru sürükledi. Firavun'un karısı olan Asiye Hanım bebeği görünce kalbinde ona karşı bir sevgi doğdu. Onu alıp saraya götürdü ve evlat edindi. Firavun ise onu öldürmek istedi. Fakat Firavun'un karısı buna engel oldu. Daha sonra onu emzirmek için pek çok süt anne getirtti. Musa bebek ise hiç birinin sütünü içmedi.

Musa bebeğin annesi, çocuğunun Firavun'un sarayına alındığını, süt annesi arandığını öğrendi ve sara-ya gitti. Firavun'un karısı Asiye Hanım onu süt anneliğine kabul etti. Böylece kimsenin haberi olmaksızın, annesi kendi oğlunu, aslında düşmanı olan Firavun'un sarayında büyüttü.

Hz. Musa (a.s.) yetişkin bir insan olana kadar ileride devletini yıkacağı firavunun sarayında güvenle büyüdü ve yetişkin bir birey oldu. Bir gün gördü ki; İsrailoğullarından biriyle bir Mısırlı kavga ediyor, Hz. Musa aralarına girip ayırmak isterken o da kavgaya karıştı. Ancak daha sonra yaptığından pişman oldu ve şehri terk etti. Mısır'dan ayrılarak Medyen'e gitti. Orada Hz. Şuayb'ın kızlarından Hz. Safura ile evlendi. Orada on yıl kadar kaldıktan sonra Mısır'a geri dönmeye karar verdi ve Mısır'a gitmek üzere eşiyle birlikte Medyen'den ayrıldı.

Yolları üzerindeki Tur dağında mola verdiler ve burada o, Yüce Allah ile konuştu. Yüce Allah ona peygamberlik görevi verdi. Büyük kardeşi Hz. Harun (a.s.) 'la birlikte firavunu ikna edip Allah'a iman etmesini sağlamakla emrolundu. O da bu emri yerine getirmek için firavunun yanına gitti.

Kardeşi Hz. Harun (a.s.) ile birlikte Firavun'a gidip onu dine davet ettiler ve İsrailoğulları'nı serbest bırakmasını istediler.

Firavun onun bu davetini kabul etmedi ve onu zindana atmakla tehdit etti. Bunun üzerine Musa (a.s.) elindeki asasını yere bıraktı. Kocaman bir yılan olup, hareket etmeye başladı. Elini koynuna sokup çıkardı, eli bir anda bembeyaz göründü. Bu mucizeler karşısında şaşırان Firavun, durumu vezirlerine anlatınca, "o kahindir, büyücüdür." dediler. Bunun üzerine firavun en ünlü sihirbazlarını toplayarak Hz. Musa'yı (a.s.) mağlup edebileceğini düşündü. Hz. Musa (a.s.) Allah'a dua ederek, sihirbazlarla karşılaşmayı kabul etti. Mısır halkı önünde karşı karşıya geldiler. Sihirbazlar ellerindeki ip ve sopaları yere attılar, bir takım yılanlar geziyor gibi gösterdiler. Bu sırada Musa (a.s.) elindeki asasını yere bırakıverdi. Mucize olarak dehşetli ve çevik bir yılan olup, sihirbazların yere attıkları ve yılan gibi gösterdikleri şeyleri tek tek yuttu. Bunu gören sihirbazlar; "Bu mutlaka insan gücünün dışında bir mucizedir." dediler ve Musa (a.s.) 'ya inanmayı kabul ettiler. Bu olay karşısında Firavun daha da sinirlenip zulmünü arttırdı.

Hz. Musa (a.s.) ve Hz. Harun (a.s.), Firavun'un iman etmesi için çok çaba sarfettiler. Firavun bir türlü yola gelmedi ve inanmamakta ısrar ederek insanlara karşı eziyetlerini artırdı. Bunun üzerine Hz. Musa (a.s.) bir gece vakti bütün İsrailoğulları'nı toplayıp Mısır'dan Filistin'e doğru yola çıktı. Bunun üzerine Firavun da askerleriyle birlikte peşlerine düştü ve sabaha doğru onlara Kızıldeniz kenarında ulaştı. Önlerinde denizi arkalarında düşmanı gören İsrailoğulları endişeye kapıldılar. Bu sırada Yüce Allah, Musa (a.s.) 'ya: asasını denize vurmasını vahyetti ve Hz. Musa (a.s.) bu emir üzerine asasını denize doğru vurdu. Deniz asasının dokunduğu yerden ikiye ayrıldı ve her bir tarafı yüksek bir dağ gibi açıldı. Önlerine çok geniş ve kupkuru yollar açılan İsrailoğulları bu yollardan yürüyüp hep birlikte karşıya geçtiler.

Firavun, askerleriyle birlikte peşlerine düşüp denizde açılan yola girince yol kapanıp sularla doldu. Firavun askerleriyle birlikte sular altında kalarak boğuldu. Hz. Musa (a.s.) Kızıldeniz'i geçtikten sonra, İsrailoğulları'nı Kenan Diyarı'na götürdü. Allah, Musa (a.s.)'ya bir kitap indireceğini vaat etmişti. Hz. Musa (a.s.) 'nın Tur Dağı'na çıkması bildirildi. Musa (a.s.) kardeşi Hz. Harun'u yerine vekil bırakıp, kendisi Tur Dağına çıktı. 40 gün orada kalıp, ibadet etti. Allah'ın ke-

lamını işitti. Bu sırada Tevrat Hz. Musa (a.s.) 'ya nazil oldu.

Ancak Hz. Musa (a.s.) dağda iken, Samiri adında biri İsrailoğulları'nın ellerindeki tüm altınları toplayıp eriterek bir buzağı heykeli yaptı. "İşte sizin ilahınız budur." diyerek İsrailoğulları'nı aldatınca, hepsi buzağıya tapmaya başladılar. Hz. Harun onlara engel olmaya çalıştıysa da onu dinlemeyip karşı çıktılar.

Musa, Tur Dağı'ndan dönünce, bu hale hem çok öfkeleni hem de çok üzüldü. Onlara, kendisine Tevrat'ın indirildiğini bildirdi. İsrailoğulları da Tevrat'ta bildirilen hükümlerle amel etmeye başladılar. Yüce Allah'a iman ettiler ve putlara tapmaktan vazgeçtiler.

5 BİR AYET TANIYORUM: AYET EL- KÜRSİ VE ANLAMI

Ayete'l Kürsi Bakara suresinin 255. ayetidir. Bu ayet, Allah'ın yüce sıfatlarını ve eşsiz kudretini konu edinir. İçinde "kursi" kelimesi geçtiği için bu ayete "Ayete'l-Kürsi" denilmiştir. Ayet el-Kürsi farz namazlardan sonra Allah'tan (c.c.) yardım ve koruma istemek için okunur. Hz. Peygamber insanın başına gelebilecek kötülük ve felaketlere karşı da Allah'a (c.c.) sığınarak bu ayetin okunmasını tavsiye etmiştir. "Her kim akşam olunca Mü'min suresini baştan üçüncü ayetine kadar ve Ayet el-Kürsi'yi okuyacak olursa bu iki Kur'an kıraati sayesinde sabaha kadar muhafaza olunur. Kim de aynı şeyleri sabahleyin okursa onlar sayesinde akşama kadar muhafaza edilir." Hz. Muhammed (s.a.v.)

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

ETKİNLİKLER

K.A.

1. Aşağıda panoda Ayete'l Kürsi'nin okunuşu verilmiştir. Boş bırakılan alana bu ayetin anlamını yazınız.

OKUNUŞU

Bismillâhırrahmânırrahîm

Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm. Lâ te'huzühû sinetün velâ nevm. Lehû mâ fis semâvâti ve mâ fil ard. Men zellezî yeşfe'u indehû illâ bi iznih. Ya'lemü mâ beyne eydihim ve mâ halfehüm. Ve lâ yühîtüne bi şey'in min ilmihî illâ bimâ şâ'e. Vesia kürsiyyühüs semâvâti vel ard, ve lâ yeûdühû hifzuhümâ; ve hüvel aliyyül azîm.

ANLAMI

.....

.....

.....

.....

.....

2. Yüce Allah'ın Kur'an'da "Bakmıyorlar mı o deveye; nasıl yaratıldı?..." (Gaşiye Suresi, 17) ayetiyle dikkat çektiği deve, birçok hayvan da olduğu gibi Rabbimizin mükemmel yaratma sanatını gözler önüne seren mucizevi niteliklere sahiptir.

Çeşitli kaynaklardan araştırarak develerin vücudundaki mucizevi nitelikleri keşfediniz. Bulduğunuz sonuçları aşağıdaki alana yazarak arkadaşlarınızla da paylaşınız.

.....

.....

.....

.....

.....

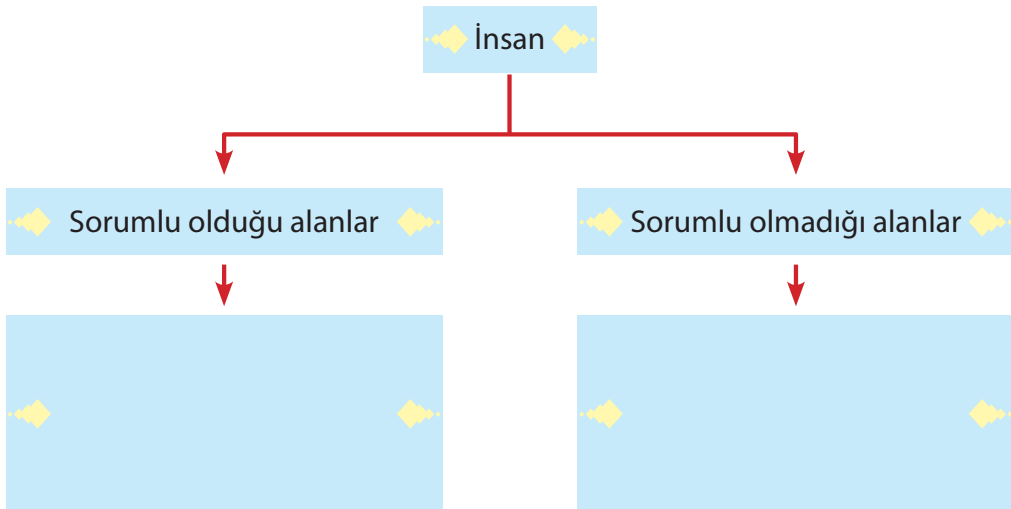
KADER İNANCI

3.

Yukarıda verilen ayetlerin fiziksel, biyolojik, toplumsal yasalardan hangilerine işaret ettiğini bir çizgi ile birleştirerek belirtiniz.

4.

Yukarıdaki kavram haritasında boş bırakılan alanları , Allah'ın (c.c.) külli iradesi ve insana verdiği cüzî irade kavramlarına uygun bir şekilde tamamlayınız.

5. Hz. Musa (a.s.) hakkında, Kur'an-ı Kerim'deki aşağıda verilen ayetlerin, onun hayat hikayesinde geçen olaylara göre; en baştan sona doğru sıralanışı nasıldır?

➤ ..... "Musa: Asla! dedi, Rabbim şüphesiz benimledir, bana yol gösterecektir." dedi. Bunun üzerine Musa'ya, "Asân ile denize vur!" diye vahyettik. Deniz derhal yarıldı, her parça koca bir dağ gibi oldu. Ötekilerini de oraya getirdik. Mûsâ'yı ve beraberindekilerin hepsini kurtardık..." Şuarâ suresi,

➤ ..... "...Onu emzir, başına bir şey gelmesinden endişe ettiğinde onu nehre bırak. Korkup kaygılanma. Biz onu sana geri döndüreceğiz ve onu peygamberlerden biri yapacağız..." Kasas suresi,

➤ ..... "Firavun'un karısı, 'o, senin ve benim göz aydınlığımız, muradımız olsun! Onu öldürmeyin, belki bize faydası dokunur veya onu evlât ediniz.' demişti. Onlar işin farkında değillerdi." Kasas suresi,

➤ ..... "(Sihirbazlar), 'Ey Mûsâ! Ya önce sen at ya da önce atanlar biz olalım.' dediler. (Mûsâ), 'Siz atın.' dedi. Bunun üzerine onlar (ellerindeki) atınca insanların gözlerini büyülediler ve onlara korku saldılar. Büyük bir sihir yaptılar. Biz de Mûsâ'ya 'Asânı at!' diye vahyettik. Bir de baktılar ki bu, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor! Böylece gerçek ortaya çıktı ve onların yaptıklarının asılsız olduğu anlaşıldı. İşte Firavun ve kavmi orada yenildiler ve küçük düşüp yarıştan çekildiler. Sihirbazlar derhal secdeye kapandılar. 'Âlemlerin Rabbine, Mûsâ ve Hârûn'un Rabbine iman ettik.' dediler." A'râf suresi,

➤ ..... "Medyen suyuna vardığında orada hayvanlarını sulayan bir grup insanla karşılaştı. Onların biraz ötesinde de (hayvanlarının suya gelmesini) engelleyen iki kadın gördü. Onlara, 'meseleniz nedir?' diye sordu. 'Çobanlar sulayıp çekilmeden biz (hayvanlarımızı) sulayamayız; babamız da çok yaşlıdır.' dediler. Musa (a.s.) onlara yardım etti ve hayvanlarına su içirdi. Sonra gölgeye çekildi: 'Rabbim! Doğrusu bana indireceğin hayra muhtacım.' dedi" Kasas suresi,

➤ ..... "Kardeşim Harun'un dili benimkinden daha düzgündür. Onu da benimle birlikte, beni doğrulayan bir yardımcı olarak gönder. Çünkü ben, onların beni yalanlamalarından korkuyorum." Kasas suresi,

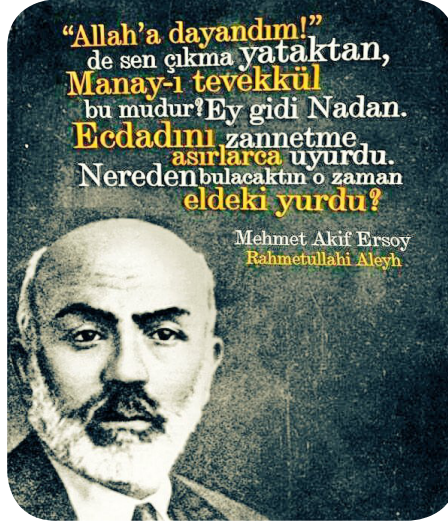
➤ ..... "Biz önceden onun, başka sûtanneleri kabul etmesini engellemiştik. Bunun üzerine ablası, 'Sizin adınıza onun bakımını üstlenecek, üzerine titreyecek bir aile bulayım mı?' dedi. Böylelikle biz annesinin gönlü rahatlasın, gam çekmesin ve Allah'ın vaadinin gerçek olduğunu bilsin diye onu annesine geri verdik; fakat oradakilerin çoğu bunu bilmiyorlardı." Kasas suresi,

6. Allah'ın (c.c.) insanlara örnek olarak gönderdiği peygamberler de; hem tebliğ ve davet çalışmalarını yürütmüşler hem de geçimlerini temin için bizzat çalışmışlardır. Bu yönleriyle de bizlere örnek olmuşlardır.

Çeşitli kaynaklardan araştırarak aşağıdaki peygamberler ile geçimlerini temin edebilmek için yaptıkları meslekleri eşleştiriniz.

Hz. Âdem (r.a.)	Hz. Musa (r.a.)	Hz. İdris (r.a.)	Hz. Davut (r.a.)	Hz. Muhammed (s.a.v.)
Demircilik	Ticaret	Çiftçilik	Terzilik	Çobanlık

1.

Yukarıdaki dizelerde Mehmet Âkif Ersoy, tevekkül açısından aşağıdakilerden hangisine dikkat çekmek istemiş olamaz?

- A) Bizler önce çalışmalı, sonra Allah'tan yardım beklemeliyiz.
- B) Tevekkül, tembellik etmek ve sorumluluktan kaçmak değildir.
- C) Gerçek tevekkül, kişinin bir konuda gücü nispetinde tüm önlemleri aldıktan sonra sonucu ve başarıyı Allah'tan beklemesidir.
- D) İşimizde veya dersimizde başarılı olmak için çalışmak yerine yalnızca Allah'a tevekkül etmemiz yeterlidir.

2.

Milyonlarca öğrencinin ter dökeceği liselere giriş sınavı öncesi tüm hazırlıklarını tamamlayan gençler, geri sayıma başladı. Öğrencilerin zorlu bir maratonla hazırlandığı liselere giriş sınavı, bu hafta sonu gerçekleştirilecek. Belirli bir planlamayla tüm yıl boyunca derslerini çalışan öğrenciler, sınava sayılı saatler kala aileleri ile birlikte Sur ilçesinde bulunan Hz. Süleyman Camii ve sahabe türbelerine akın etti. Öğrenciler, Yasin-i Şerif okuyarak sınavlarının iyi geçmesi için Yüce Allah'a dua etti.

14.06.2019 <https://www.haberler.com>

Yukarıda verilen Genel Ağ haberinin aşağıdaki konulardan hangisi ile ilgili olduğu söylenemez?

- A) Tevekkül
- B) Rızık
- C) Emek
- D) Ecel

3. Bir insan, gücünün yetmediği, seçim yapabilme yetkisi olmayan konularda sorumlu değildir. Örneğin; insanın cinsiyetini, anne babasını, boyu ve rengini seçme hakkı yoktur. Bunlar doğrudan doğruya Allah'ın dilemesi ve yaratması ile meydana gelir.

Yüce Allah Kur'an'da aşağıdaki ayetlerden hangisini buyurarak insanın, gücünü aşan konularda sorumlu tutulmadığını belirtmiştir?

- A) "Allah her şahsı, ancak gücünün yettiği ölçüde mükellef kılar. Herkesin kazandığı (hayır) kendine, yapacağı (şer) da kendinedir..." Bakara suresi, 286. ayet.
- B) "Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür." (Zilzâl suresi, 7 ve 8. ayetler.)
- C) "Şüphesiz biz ona (doğru) yolu gösterdik, ister şükredici olsun ister nankör." İnsân suresi, 3. ayet.
- D) "Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir..." Şûrâ suresi, 30. ayet.

4. Hz. Ömer bir gün bir toplulukla karşılaşır. Yanlarına yaklaşır ve onlara sorar: "Sizler kimsiniz, ne iş yaparsınız?" "Bizler Allah'a tevekkül eden (mütevekkil) insanlarız. Çalışmayız. Allah her canlının rızkını yaratmıştır. Bizler vaktimizi ibadetle geçiririz." Bu sözlere çok kızan Hz. Ömer, "Sizler mütevekkil değil, hazır yiyici, başkasının sırtından geçinen, asalak (müteekkil) insanlarsınız! Gerçek mütevekkil, tohumunu tarlaya atan ve ondan sonra Allah'a güvenip dayanan kimsedir." der ve onları uyarır.

Metne göre Hz. Ömer, tevekkül kavramının hangi şekilde anlaşılmasına tepki göstermiştir?

- A) Herkesin kendi işini en iyi şekilde yapması Allah'a olan tevekkülün gereğidir.
- B) Bir işe başlamadan önce gerekli tedbirleri almalı ve uzman kimselere danışmalıdır.
- C) Her türlü çalışmayı yaptıktan sonra sonucun hayırlı olması için Allah'a güvenip ondan yardım istenmelidir.
- D) Tevekkül, bir işi yaparken elinden gelen gayreti göstermeden, kalben Allah'a bağlanıp ona güvenmek, sonucu ondan beklemek demektir.

5. Yüce Allah Ayet el-Kürside İslam inancına ait hususları bizlere özet bir şekilde bildirmiştir.

Buna göre, Ayet el-Kürsi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bu ayette Yüce Allah'ın birliği vurgulanarak İslam'ın en temel ilkesi olan tevhit üzerinde durulmuştur.
- B) Kainattaki bütün olayların O'nun ilmi, iradesi ve kudretiyle gerçekleştiğine değinilmiştir.
- C) Hz. Peygamber yalnızca, insanın başına gelebilecek kötülük ve felaketlerden korunmak için bu ayetin okunmasını tavsiye etmiştir.
- D) Yüce Allah'ın bütün kâinatın sahibi olduğu, her şeyin Yüce Allah'a ait olduğu, bütün işlerin ancak O'nun izniyle gerçekleşeceği ayette geçen diğer hususlardır.

KADER İNANCI

6. Nasrettin Hoca komşusunun evinin önünden geçerken bir ses duymuş:

— Ya Rabb, bana cennetini ver, beni cennetine koy.

Pencereden başını uzatıp bakmış ki ne görse beğenirsiniz? Komşusu yatağa sırt üstü yatıp gözlerini tavana dikmiş, bir yandan esniyor, bir yandan cennet istiyor:

— Allah'ım, bana cennetini nasip et.

Hoca, bir ders vermek için komşusunun çatısına çıkmış. Takır tukur gezinmeye başlayınca adam aşağıdan seslenmiş:

— Kim var orada?

— Benim, diye cevap vermiş Hoca, kaybolan eşeğimi arıyorum. Adam kahkahalarla gülmüş:

— Be hey hoca, hiç çatıda eşek aranır mı? Hoca gürlemiş yukarıdan:

— Ey akılsız!.. Peki yatakta cennet aranır mı?

Fıkranın ana fikri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir işi başarmak ve rızık elde etmek için önce elimizden geleni yapmalı, sonra bizi başarıya ulaştırmasını Allah'tan istemeliyiz.
- B) Allah herkesin rızkını verir ancak rızkı elde etmek için çalışıp emek harcamak gerekir.
- C) Kişi, rızkını kazanmak için çalışma, emek harcama yönünde tercihte bulunursa Allah da onun bu tercihi ve çabasına göre rızkını verir.
- D) Bir insan yeteri kadar çalışmayıp başarısız olduğunda, "Ne yapayım, kaderimde bu varmış." demelidir.

7. Yüce Allah, toplumsal olaylar arasında var olan sebep-sonuç ilişkisini gösteren yasalar koymuştur. Bunlara "toplumsal yasalar" denir.

Aşağıda verilen ayetlerden hangisi bu yasalar ile ilgilidir?

- A) "Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz..." Âl-i İmrân suresi, 103. ayet.
- B) "Nerede olursanız olun, sağlam ve tahkim edilmiş kaleler içinde bulunsanız bile ölüm size ulaşacaktır..." Nisâ suresi, 78. ayet.
- C) "Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz." Ankebût suresi, 57. ayet.
- D) "Gökleri yedi kat yaratan odur. Rahman'ın yaratmasında bir düzensizlik göremezsin. Gözünü çevir de bir bak bir bozukluk görüyor musun?" Mülk suresi, 3. ayet.

8. “Gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları biz, şüphesiz yerli yerince ve belli bir süre için yarattık ...” Ah-kâf suresi, 3. ayet.

Yukarıda verilen ayetin anlamı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her ferdin ve toplumun bir eceli vardır.
- B) Evrende bulunan canlıların belli bir ömrü vardır.
- C) Yaşadığımız dünya sonsuza kadar var olacaktır.
- D) Kur’an’da her varlığın bir eceli, sonu olduğu belirtilmiştir.

9. İslam dinine göre Yüce Allah’ın emir, yasak ve öğütlerine insanın muhatap olmasının sebebi, onun akıl ve irade sahibi olmasıdır.

Buna göre yapılan aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Allah insana iyiliği de kötülüğü de göstermiş, ancak iyiliği tercih etmesinin kendisi için daha hayırlı olacağını bildirmiştir.
- B) Allah (c.c.), insanı akıllı bir varlık olarak yaratmış ve ona seçme ve tercihte bulunma imkânı sağlayan irade vermiştir.
- C) İslam’a göre özgürlük; bir kimsenin verdiği kararların sonuçlarını üstlenmemesi, yaptığı ya da yapması gerekirken yapmadığı işlerden dolayı hesap vermek zorunda olmamasıdır.
- D) İnsan akli ve iradesi sebebiyle tercihlerinde özgürdür ve bu tercihler sonucu ortaya çıkan durumlardan da sorumludur.

10. Bir yaz günü Nasreddin Hoca biraz serinlemek için ceviz ağacının gölgesine oturmuş. Biraz ilerdeki kocaman kabaklar gözüne ilişince, kendi kendine:

- Şu Allah’ın (c.c.) işine bak, otun üstünde koskoca kabak yetişiyor, şu dalları göğe uzanmış, bir evleklik yer tutan ceviz ağacının meyveleri ufacak! diye düşünürken, tam o sırada başına bir ceviz düşmüş.
- Ah başım! diyerek fırlamış Hoca, Tövbe ya Rabbim, bir daha senin işine asla karışmam! Ya ağaçta ceviz yerine kabak yetişseydi! demiş.

Aşağıda verilen ayetlerden hangisi bu fıkranın ana fikri ile ilgilidir?

- A) “Biz her şeyi bir ölçüye (bir düzene, plana) göre yarattık.” Kamer suresi, 49. ayet.
- B) “Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?...” Fâtır suresi, 44. ayet.
- C) “(Öyle) Bir fitneden sakının ki aranızdan yalnız haksızlık edenlere erişmekle kalmaz (hepinize erişir)...” Enfâl suresi, 25. ayet.
- D) “Her toplumun (belirli) bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde onu ne bir an erteleyebilirler ve ne de bir an öne alabilirler.” A’râf suresi, 34. ayet.

ZEKAT VE SADAKA

1 İSLAM'IN PAYLAŞMAYA VE YARDIMLAŞMAYA VERDİĞİ ÖNEM

Bir toplumdaki bütün insanların maddi durumları eşit değildir. Her toplumda zengin insanlar olduğu gibi yoksul insanlar da vardır. Örneğin, iş bulamadığından veya sağlıklı elverişli olmadığından geçimini temin edebilmek için çalışamayan insanlar olabilir. Yine çalıştığı hâlde geliri yeterli olmadığından, kendisinin veya ailesinin geçimini sağlayamayan kişiler de vardır. Böyle durumlarda zengin insanların, ihtiyaç sahiplerine yardım etmeleri ve sahip oldukları imkânları onlarla paylaşmaları gerekir. Bu konudaki ayetlerden birinde Yüce Allah "Onların (zenginlerin) mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır." Zâriyât suresi, 19. ayet. şeklinde buyurmuştur.

Hiç kimse tüm ihtiyaçlarını tek başına karşılayamaz. Toplumda herkes bir diğerine muhtaçtır. Toplum ise paylaşma ve yardımlaşma sayesinde ayakta kalır. Eğer bir toplumdaki bireyler birbirlerini ihmal eder ve yardımlaşmayı terk ederlerse insanlar arasında sevgisizlik, düşmanlık, çatışma artar. Toplumdaki birlik, beraberlik, beraberlik, huzur ve güven ortamı zarar görür. Bu nedenle toplumlar için sosyal dayanışma çok önemlidir.

ÖRNEK SORU

"Müminler birbirlerine merhamet etmekte, birbirlerini sevmekte ve birbirlerini korumakta bir vücudun organları gibidir. Vücudun herhangi bir organı hastalandığında bütün vücut bundan rahatsız olur. Aynı şekilde bir mümin de sıkıntı içinde bulunduğunda, diğer müminler onun sıkıntısını, derdini ve üzüntüsünü paylaşırlar." Hz. Muhammed (s.a.v.)

Verilen hadis ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Müslümanlar arasında paylaşma ve yardımlaşma duygusunu güçlendirmeyi amaçlamıştır.
- B) Birlik, beraberlik ve dayanışma konularında Müslümanlara yol göstermiştir.
- C) Müslümanların özellikle maddi konularda yardımlaşmasını tavsiye etmiştir.
- D) İnsanları cimrilik ve bencillik tutsaklığından kurtarıp paylaşmanın verdiği mutluluğa ulaştırmak istemiştir.

ÇÖZÜM:

İslam dini insanların yardımlaşma ve dayanışma içinde kardeşçe yaşamalarını ister. Bu yüzden Hz. Muhammed (s.a.v.), Müslümanları bir bedeninin organlarına benzetmiştir. Nasıl ki bir insanın organları arasındaki uyum bedeninin sağlıklı çalışmasını sağlıyorsa; toplumun birlik ve beraberliği için de bireyler arasındaki ilişkilerin güçlü ve uyumlu olması gerekir. Bu yüzden Hz Peygamber, her defasında insanlar arasında yardımlaşma ve dayanışmayı öğütler. Ancak o, yardımın maddi boyutu değil, yardımı yapanın niyetinin ve samimiyetinin önemli olduğunu söylemiştir. Bir tebessümle de olsa yardımlaşılabilceğini belirtmiştir. O, hiçbir iyilikte bulunamayan bir Müslümanın, eli ve dili ile başkalarına zarar vermemesinin bile sevap olduğunu haber verir.

Cevap: C

2 ZEKÂT VE SADAKA İBADETI

Zekat:

Dinimizin koyduğu ölçülere göre zengin sayılan kimselerin, sahip oldukları mal veya paralarının belli bir miktarını yılda bir kez ihtiyaç sahiplerine vermelerine "zekat" denir. İslam'ın beş şartından biri olan zekât malla yapılan bir ibadettir. Akıllı, ergenlik çağına gelmiş ve zengin her Müslüman bu ibadeti yerine getirmekle yükümlüdür.

Zekât, Allah'ın verdiği nimetlere karşı bir şükürdür. Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde zekât verilmesini istemiştir. Örneğin bir ayette "Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin. Kendiniz için her ne iyilik işlemiş olursanız, Allah katında onu bulursunuz. Şüphesiz Allah bütün yaptıklarınızı görür." Bakara suresi, 110. ayet. buyurmaktadır. Bu konudaki bir başka ayette de "Onları, ticaret de alışveriş de Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoymaz. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar." Nûr suresi, 37. ayet. buyurarak zekâtın önemine dikkat çekmiştir. Hz. Muhammed (s.a.v.) ise; "İslam beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şahitlik etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekât vermek, haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak." buyurarak zekâtın İslâm'ın beş esasından biri olduğuna işaret etmiştir.

Zekât ibadetinin, Kur'an-ı Kerim'de yirmi yedi ayette namazla birlikte zikredilmesi bu ibadete Yüce Allah'ın verdiği önemi göstermektedir. İslam dininde akıllı ve ergenlik çağına girmiş, her zengin müslüman zekât vermekle mükelleftir.

Bir kimsenin dinen zengin sayılabilmesi için yeme, içme, giyinme, barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra 85 gram altına veya dengi bir miktarda paraya ya da mala sahip olması gerekir. Buna "nisap miktarı" denir. Altın, gümüş, ticaret malları, para, büyük ve küçükbaş hayvanlar, toprak ürünleri, madenler ve deniz ürünlerinin de zekâtı verilir. Ancak bu malların nisab miktarları farklıdır. Ayrıca zekât verilecek malın veya paranın üzerinden bir yıl geçmiş olmalıdır. Dinimizde hangi mallardan ne oranında zekât verileceği belirlenmiştir. Buna göre sahip olunan altın, gümüş para ve küçükbaş hayvanlardan kırkta bir oranında zekât verilir. Büyükbaş hayvanlardan sığır ve mandanın otuzda biri, toprak ürünlerinin ise onda biri zekât olarak verilir. Bu oranlar aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Zekâtı Kim	Nelerden	Ne kadar	Kimlere vermelidir?
Zengin olan her Müslüman	• Altın, gümüş, nakit para ve menkul değerler • Ticaret malları • Koyun ve keçi	1/40 yani %2,5	• Yoksullar • Düşkünler • Borçlular • Yolda kalmış yolcular • Özgürlüğünü yitirmiş olanlar
	• Sığır ve manda	1/30	• Kalbi İslam'a ısındırılmak isteyenler
	• Deve	Her beş deve için bir koyun veya keçi	• Allah yolunda çalışanlar
	• Toprak ürünleri	1/10	• Zekât memurları Tevbe suresi, 60. ayet.

ZEKAT VE SADAKA

Kur'an-ı Kerim'de zekâtın kimlere verileceği ve verilemeyeceği belirtilmiştir. Buna göre zekât, yoksullara, düşkünlere (çalışamayacak kadar hasta, yaşlı ve hiçbir geliri olmayanlar), borçlulara, yolda kalmış kimselere vb. ihtiyaç sahiplerine verilir. Ancak kişi bakmakla yükümlü olduğu eşine, çocuklarına, torunlarına, annesine, babasına, büyük anne ve büyük babasına zekât veremez.

Zekat ibadetinde dikkat edilmesi gereken iki önemli konu daha vardır.

★ Aslında sadaka ibadeti için de geçerli olan bu konulardan ilki; zekâtın, malın kötülerinden verilmesidir. Yüce Allah Kur'an'ı Kerim'de; "Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın..." Bakara suresi, 267. ayetini buyurmuştur. Başka bir ayette ise "Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça, gerçek iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu hakkıyla bilir." (Âl-i İmrân suresi, 92. ayet.) şeklinde buyurarak zekâtın, malın iyisinden verilmesini istemektedir.

İkinci önemli olan konu da zekât verecek kişinin duyarlı davranması, yoksulların onurunu incitecek söz ve davranışlardan kaçınmasıdır. Zekât verilecek malın veya paranın, fakirin hakkı olduğu bilinmeli ve onu minnet altında bırakacak, incitecek davranışlardan kaçınılmalıdır. Zekât verecek kişi, bu sorumluluğunu gösteriştan uzak, gurur ve kibire kapılmadan yerine getirmelidir. Yalnızca Allah'ın rızasını kazanmayı düşünmeli, alçak gönüllü, anlayışlı ve hoşgörülü olmalıdır. Kur'an-ı Kerim'de bu konuda şöyle buyurulmuştur; "Mallarını Allah yolunda harcayıp da arkasından başa kakmayan, fakirlerin gönlünü kırmayan kimselerin Allah katında ödülleri vardır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir." Bakara suresi, 262. ayet. "Eğer sadakaları (zekât ve benzeri hayırları) açıktan vererseniz ne güzel! Eğer onu fakirlere gizlice vererseniz, işte bu sizin için daha hayırlıdır. Allah da bu sebeple sizin günahlarınızı örter. Allah, yapmakta olduklarınızı bilir." Bakara suresi, 271. ayet.

ÖRNEK SORU

- "Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, her başağında yüz dane olmak üzere, yedi başak veren danenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah (ın lütfu) geniştir. (O) bilendir." Bakara suresi, 261. ayet.

"...Siz hayır olarak ne harcarsanız Allah onun yerine yenisini verir..." Sebe suresi, 39. ayet.

Yukarıda verilen ayetlerden ortak olarak aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılır?

- A) Dinimizde hangi mallardan ne oranında zekât verileceği belirlenmiştir.
- B) Zekât, malın bereketlenmesi ve çoğalmasını sağlar.
- C) Kur'an-ı Kerim'de zekâtın zorunlu olduğunu belirten pek çok ayet vardır.
- D) Zekât zenginleri sınamak, fakirlere destek olmak için konulmuştur.

ÇÖZÜM:

Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanma niyetiyle insanları incitmeden verilen zekât ve sadaka malı artırır, bereketlendirir. Bu konudaki ayetlerden biri şöyledir: "Sadaka veren erkeklere ve sadaka veren kadınlara ve Allah'a güzel bir ödünç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır." Hadîd suresi, 18. ayet. Soruda verilen ayetlere göre de zekat ve sadaka ibadetleri malın eksilmesine değil tam tersine artmasına neden olur.

Cevap: B

Sadaka:

İslam dini, yardımlaşmayı sadece zekât ibadetiyle sınırlandırmaz. Zengin veya fakir herkesin elinden geldiğince iyilik yapmasını, ihtiyaç sahiplerine yardım etmesini ister. Bu noktada önemli kavramlardan biri de sadakadır. Sadaka; bir insanın kendi isteğiyle yalnızca Allah rızası için yaptığı her türlü yardım ve iyiliğe denir. Toplumsal dayanışmanın ve yardımlaşmanın başlıca yollarından biri de sadakadır. Sadakada miktar ve zaman sınırlaması yoktur. İnsanlar bu yardımı istedikleri zamanda ve miktarda yapabilirler. Ayrıca sadaka verecek kişinin zengin olması gerekmez. Bu yüzden sadaka, zekâtтан daha kapsamlı bir yardım şeklidir.

Sadaka farz bir ibadet olmasa da Kur'an ve sünnette sadaka vermeyi teşvik eden pek çok ayet ve hadis vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- "Ey iman edenler! Hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun ve hiçbir şefaatin olmadığı kıyamet günü gelmeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcayın (infak edin)..." Bakara suresi, 254. ayet.

- "Herhangi birinize ölüm gelip de, "Ey Rabbim! Beni yakın bir zamana kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden olsam!" demeden önce, size rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda harcayın." Münâfikûn suresi, 10. ayet.

Peygamberimiz de bir hadisinde, "Her Müslüman için sadaka vermek bir görevdir." buyurmuştur.

Sadaka çeşitlerinden biri de fitır sadakasıdır. Halk arasında fitre de denilen bu sadaka türü; Yüce Allah'ın bize bahşettiği varlığımızın bir şükürü, Ramazan ayında oruçluyken istemeden yaptığımız kusurlu davranışlarımızın bir özürlü anlamlarına gelir. Ramazan ayında bayramdan önce verilir. Yoksullar aldıkları yardımlarla bayramlık ihtiyaçlarını karşılarlar. Bu sadaka sayesinde ihtiyaç sahipleri de bayram coşkısına ortak edilmiş olur. Karşılıklı sevgi ve kardeşlik bağları güçlenir. Böylece toplumda dayanışma ortamı oluşur.

Fitre zekât verilebilecek kişilere verilir, zekât verilemeyecek kişilere verilmez. Bunlar arasında akrabaları, yakın komşuları, ihtiyacı olduğunu bildiğimiz kimseleri öncelememiz doğru olur. Bu sadakanın miktarı, fitreyi verecek olan kimsenin bir günlük yiyecek masrafı kadardır. Fitır sadakası ailedeki her birey için ayrı ayrı hesaplanıp verilir. Bunun da alt sınırını her yıl Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlenir ve ilan edilir. Aile bireylerinin fitır sadakasını aile büyüklerinden biri hesaplayarak verebilir.

Temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra, nisab miktarı kadar malı bulunanlar kendileri ve bakmakla yükümlü oldukları kimseler için fitır sadakası verirler. Bu kimselerin fitır sadakası vermesi vaciptir. Ancak miktarı az olduğu için zengin olmayanlar da fitre verebilirler. Böylece cömertlik duygusu yaygınlaşır.

Bir diğer sadaka türü de sadaka-i cariyedir (kesintisiz sadaka). Etkisi devam eden, halen kullanılan kalıcı hayır işleri öldükten sonra da bu hayırları yapan kişilere sevap kazandırır. Bu konuya Hz. Peygamber; "İnsan ölünce üç şey dışında amelî kesilir: Sadaka-i cariyeye (faydası kesintisiz sürüp giden sadaka), kendisinden faydalanılan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat." hadisiyle dikkat çekmiştir.

Herkesin yararlanacağı cami, okul, yurt ve hastane gibi hayır kurumları yaptırmak veya bu kurumların yapımına katkıda bulunmak sadaka-i cariyedir. Bunları yapamayanlar ağaç dikmek ve yabani ağaçları aşılama gibi hayırlar yaparak sadaka-i cariyeye bırakmaya gayret ederler.

İslam'a göre helal kabul edilen mallardan faydalanma hakkını, Yüce Allah'ın rızasını umarak toplumun kullanımına veren hayır kurumlarına "vakıf" denir.

ZEKAT VE SADAKA

Kur'an-ı Kerim'de "En çok sevdiğiniz şeyleri Allah yolunda harcamadıkça hayra tam olarak erişemezsiniz." (Âl-i İmran suresi, 92. ayet.) ayeti bu konuyla ilgilidir. Hz. Peygamber, vakıf yapma konusunda Müslümanlara öncü olmuş ve Medine'deki yedi parça arazisini Müslümanlara vakıf olarak bağışlamıştır. Onun izinden giden Atalarımız da bu konu da büyük çaba harcamışlardır. Yoksul ve kimsesizlerin beslenmeleri için aşevleri (imarethaneler), hastaların tedavisi için hastaneler (darüşşifalar), yaşlıları korumak için huzurevleri (darülacezeler) açmışlardır. Ayrıca öğrencilere yardım etmek, bilimsel çalışmalara katkı sağlamak, hatta ağır kış şartlarında hayvanlara yiyecek sağlamak kadar çok yönlü hizmet veren vakıflar kurmuşlardır.

Günümüzde de yardımlaşma ve dayanışmayı gerçekleştirmek amacıyla çeşitli yardım kurumları oluşturulmuştur. Kızılay, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Millî Eğitim Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfı, Belediye Aşevleri ve bazı sivil toplum kuruluşları bunların başında gelir. Bu kurumlarımız devletimizin ve hayırsever insanların gönüllü yardımlarıyla ayakta durmaktadır.

ÖRNEK SORU

"... İki kimsenin arasını bulup barıştırmak sadakadır. Bir kimseye bineğine binmede veya eşyasını taşımasında yardım etmek sadakadır. Güzel söz sadakadır. Namaza gitmek için atılan her adım sadakadır. Yoldaki rahatsızlık veren şeyleri kaldırmak da bir sadakadır." Hz. Muhammed (s.a.v.)

Bu hadisin anlamı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir ihtiyaç sahibine para, yiyecek, giyecek vs. vermek sadakadır.
- B) Bir insanın kendi isteğiyle, yalnızca Allah rızası için yaptığı her türlü yardım ve iyiliğe sadaka denir.
- C) Herkesin yararlanacağı cami, okul, yurt ve hastane gibi hayır kurumları yaptırmak veya bu kurumların yapımına katkıda bulunmak da sadakadır.
- D) Etkisi devam eden kalıcı hayır işleri, öldükten sonra da bu hayırları yapan kimselere sevap kazandıran sadaka türüdür.

ÇÖZÜM:

Sadaka kapsamlı bir ibadettir. Herkes imkânına göre sadaka ibadetini yerine getirebilir. Zengin olanlar büyük yardımlar yapabilir. Maddi imkânı kısıtlı olanlar ise sahip oldukları ölçüsünde sadaka verebilirler. Maddi yardım yapamayanlar başka şekillerde insanlara yardım ederek bu ibadeti yapmış olurlar. Hz. Peygamber bir hadisinde "Kardeşine gülümsemen senin için bir sadakadır..." buyurmuştur. Buna göre, her türlü güzel ve yararlı iş veya davranışta bulunmak sadakadır. Örneğin, bir hastayı ziyaret etmek, insanlara güler yüzle selam vermek, tatlı dille konuşmak, insanların sorunlarıyla ilgilenmek, yoldan karşıya geçmekte zorlanan bir yaşlıya yardımcı olmak, toplu taşıma araçlarında hasta, yaşlı ve engelli kişilere yer vermek vb. davranışlar birer sadakadır.

Cevap: B

ÖRNEK SORU

1189 - Leylek Vakfı

Bu vakıf İzmir Yeni Cami civarındaki leyleklerin beslenmesi için kurulan bir vakıftır. Leyleklerin beslenmesi için senelik yüz kuruş ödenek ayrılması amaçlanmıştır. www.vakif.com

Osmanlı Devleti zamanındaki zengin bir çeşitliliğe sahip olan vakıf geleneğinde oldukça ilginç vakıflar da yer almaktadır. Bunlardan biri de görseldeki leyleklerin beslenmesi, barınması, bakım ve tedavileri için kurulan vakıftır.

Buna göre, atalarımızın vakıf anlayışı ve uygulamaları hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Atalarımızın en yüce değerlerden biri de kuşkusuz yardımlaşma ve dayanışma ruhudur.
- B) Tarih boyunca kurdukları sayısız vakıf ile atalarımız insanlığa, çevreye hizmet konusunda önemli bir işlevi yerine getirmişlerdir.
- C) Vakıfların hem toplumsal yaşantımıza çok önemli katkıları olmuş hem de iyiliğin yayılmasında çok büyük etkileri olmuştur.
- D) Vakıflar aynı zamanda önemli gelir getiren ticari kuruluşlardır.

ÇÖZÜM:

Vakıf; bir malın veya bir gelirin, kişinin şahsi mülkiyetinden çıkarılarak, belli şart ve gaye ile bir hayır hizmetine tahsis edilmesidir. Osmanlı medeniyeti aynı zamanda "vakıf medeniyeti" olarak tarihteki yerini almaktadır. Osmanlı'daki sivil toplum, insan ve çevre hayatının korunması, güzelleştirilmesi, sosyal düzenin her türlü tehlike ve sarsıntılardan korunması amacıyla vakıf yolu ile camiler, medreseler, dergahlar, aşevleri, hanlar, hamamlar, kervansaraylar, bedestenler ve köprüler yaptırmıştır. Bu yüzden vakıfların gelir getiren ticari kuruluşlar olduğunu söylemek yanlıştır.

CEVAP: D

3 BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. ŞUAYB (A.S.)

Hız. Şuayb Kuran-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerden biridir. Medyen ve Eyke halkına peygamber olarak gönderilmiştir. Bu iki ülkede ayrı ayrı mücadelelerde bulunmuştur. Soyunun Hız. İbrahim'e dayandığı bilinir. Hız. Musa Hız. Şuayb'ın kızı ile evlenmiştir. Bu yüzden Hız. Musa'nın kayınpederidir. Kuran-ı Kerim'de 11 defa adı geçer. Peygamberlerin hatibi olarak bilinir ve kendisine Allah tarafından çok güzel bir konuşma yeteneği verilmiştir. Peygamber olarak gönderildiği halka iyiyi ve doğruyu öğretmeye çalışmış insanları doğru olana yönlendirmiştir.

Görseldeki Hicaz ve Filistin arasında kalan yer Medyen olarak geçer.

Medyen; Kızıldeniz'in yakınında, kervanların geçtiği bir yer olduğu için halkı çok zengindi. Hicaz Yarım Adası'nın en zengin şehri olarak bilinirdi. Bu şehirde yaşayan insanlar zenginliklerini hile ile elde etmişlerdi. Gelen kervanları soyup insanların haklarını gasp ediyorlardı. Karşı koyanları öldürüyorlardı. Halk dürüst değildi ve sürekli hırsızlık, adam öldürme gibi olaylar olurdu. Ayrıca bu insanlar putlara tapıyorlardı.

Medyen bölgesinde doğup büyüyen Hz. Şuayb (a.s.), o kavmin asıl bir ailesine mensuptu. Gençliği, Medyen halkı arasında geçen Hz. Şuayb (a.s.), azgın ve sapık kavmin kötülüklerinden uzakta yaşar, babasından kalan koyunlarıyla meşgul olur ve çok namaz kılardı.

Hz. Şuayb bu halka Allah'a iman etmeleri, hırsızlık yapmaları, adam öldürmemeleri için çağrıda bulunmak için gönderilmiştir. Bu durum "Medyen halkına da kardeşleri Şu'ayb'i

peygamber gönderdik..." Hûd suresi, 84. ayetinde ifade edilmiştir.

Hz. Şuayb (a.s.) **"Ey kavmim ölçüyü ve tartıyı adaletle tam yapın. İnsanların eşyalarını (mallarını ve haklarını) eksiltmeyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın. Eğer inanan kimseler-seniz Allah'ın bıraktığı helâl kazanç sizin için daha hayırlıdır. Ben sizin başınızda bir bekçi değilim."** Hûd suresi, 85-86. ayetler. diyerek halkını uyarmıştır.

Ancak Medyenliler, Hz. Şuayb'ın anlattıkları ile dalga geçiyor ve onu ciddiye almıyorlardı. "... 'Ey Şuayb! Atalarımızın taptığı şeylerden yahut mallarımız hususunda dilediğimizi yapmaktan vazgeçmemizi sana namazın mı emrediyor? Oysa sen uyumlu ve akıllı birisin!' dediler." Hûd suresi, 87. ayetinde anlatıldığı gibi onun çağrısına cevap veriyorlardı.

Ancak Hz. Şuayb, bu tepkilere aldırmadan, halkı bıkmadan usanmadan doğru yola davet etmiştir. Onları alışverişlerinde dürüst olmaya çağırmıştır. Medyenliler menfaatlerine zarar vereceğini düşündükleri için Hz. Şuayb'ın (a.s.) bu davetini kabul etmeye bir türlü yanaşmadılar. Hatta başkalarının da inanmaması için de çaba sarf ettiler. Hz. Şuayb onları yaptıkları yanlıştan dönmeleri için uyarmakta ısrar edince, Medyenliler bu uyarılar karşısında tepkilerini daha da sertleştirdiler ve "... 'Ey Şuayb! Söylediklerinin çoğunu anlamıyoruz, ayrıca aramızda seni zayıf görüyoruz! Eğer kabilen olmasaydı, seni mutlaka taşıyarak öldürürdük. Bizim karşımızda sen güçlü biri değilsin' dediler." Hûd suresi, 91. ayetinde anlatıldığı gibi tehditlere başladılar.

Hz. Şuayb (a.s.), Medyenlilerin bu küçümsemelerine, dışlamalarına ve tehditlerine aldırış etmeden tebliğ görevine ısrarla devam etti. Onları bir olan Allah'a (c.c.) kulluk etmeye, ölçü ve tartıda yaptıkları hilelerden vazgeçip ticaretlerinde adil olmaya çağırdı. Hatalarından dönmedikleri takdirde daha önce Allah'a (c.c.) isyan eden başka kavimler gibi cezalandırılacaklarını söyledi. **"Ey Kavmim! Bana karşı olan düşmanlığınız, Nûh kavminin veya Hûd kavminin, yahut Salih kavminin başına gelenin benzeri gibi bir felaket sakın sizin de başınıza getirmesin. (Ve unutmayın ki) Lût kavmi sizden uzak değildir. Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra ona tövbe edin. Şüphesiz Rabbim çok merhametlidir, çok severdir."** Hûd suresi, 89-90. ayetlerinde bu durum belirtilmiştir.

Ancak onun bütün bu çabalarına rağmen Medyenliler inatlarından vazgeçmeyerek Allah'a kulluktan yüz çevirdiler. Bu yüzden Yüce Allah onları cezalandırdı. Hz. Şuayb (a.s.) ve ona inananlar Yüce Allah'ın yardımıyla kurtuldular. Hz. Şuayb kendisini dinleyen halk ile beraber Medyen'i terk etti ve ondan sonra meydana gelen bir depremde hiçbir canlı sağ kalmadı. Yüce Allah bu durumu "(Azap) emrimiz gelince, Şu'ayb'ı ve onunla birlikte iman edenleri, katımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmedenleri ise o korkunç (uğultulu) ses yakaladı da yurtlarında dizüstü çöke kaldılar. Sanki orada hiç yaşamamışlardı." Hûd suresi, 94. ayetinde belirtmiştir.

Daha sonra, Hz. Şuayb (a.s.), kendisine inananlar ile birlikte Medyen'e yakın yerde, yeşillik, ağaçlık ve bolluk içinde bir şehir olan Eyke'ye gitti. Oradaki insanlara da doğru yolu göstermekle vazîfelendirildi.

Medyen halkının bütün özelliklerini taşıyan Eyke halkı da ölçü ve tartıda hile yapardı. Yoksul ve güçsüz olanlara tehditte bulunup, eziyet ederlerdi. Alışverişlerinde karşı taraftakine muhakkak zarar verirler ve onu aldatırlardı. Alırken ucuz fiyata alırlar, satarken de pahalı ve eksik verirlerdi. Yolcuları soyarlar, putlara taparlardı.

Hz. Şuayb (a.s.) Eyke halkını Allahü teâlâya î mân ve ibâdet etmeye, azgınlık ve taşkınlıklarından vaz geçmeye dâvet etti. Ancak onlar da Hz. Şuayb (a.s.)'a inamadılar. Ona inanmak için gelenleri de vaz geçirmeye çalıştılar. Hz. Şuayb (a.s.)'a yalancı dediler.

Hz. Şuayb (a.s.)'ın ısrarlı uyarılarına rağmen, inanmayanlar azgınlıklarını daha da arttırdılar. Hz. Şuayb (a.s.) sabırla, onları her defasında îkâz edip, puta tapmaktan vaz geçmelerini, Allah'a î mân etmelerini, ölçü ve tartıda adâletli olmalarını ve her türlü zulümden vazgeçip, kurtulmalarını söylediyse de ikna olmadılar. Onun davetini inkâr edip inanmadıkları gibi üstelik alay ettiler, yalancısın, sihirbazsın, büyülenmişsin dediler. Î mân etmeyeceklerini açıkça söyleyip; "Eğer sen doğru sözlüysen, bize gökten azap indir." dediler.

Hz. Şuayb (a.s.) bu azgın kavmi Yüce Allah'a havâle etti. Allah da onlara isyanları sebebiyle şiddetli bir azap göndererek hepsini yok etti. Önce ortalığı kasıp kavuran şiddetli bir sıcaklığa tutuldular. Sular fokur fokur kaynadı. Susuzluktan kıvranıyorlar sıcak suları içtikçe içleri yanıyordu. Çâresizlikten gölge ve içecek su arıyorlar, bir taraftan bir tarafa koşuyorlardı. Bu hâl yedi gün devâm etti. Sekizinci gün ufukta koyu gölge siyah bir bulut çıkıp yükseldi. Bunu gören Eykeliler serinlemek için koşup bulutun altında toplandılar. Onlar bulutun altına toplanır toplanmaz buluttan üzerlerine şiddetli bir ateş yağmaya başladı ve hepsi ateş altında yok olup, gittiler.

Eykelilerin helâk edildiği bugün, Kur'ân-ı kerîmde (gölge günü) olarak bildirilmekte ve meâlen şöyle buyrulmaktadır: "O gölge (zulle) gününün azâbı onları yakalayiverdi. Gerçekten o azap büyük bir günah azâbı idi." (Şuarâ sûresi: 189.ayet)

Hz Şuayb'ın (a.s.) verdiği mücadele Müslümanlar için de önemli dersler içermektedir. Bir Müslüman Medyenlilerin yaptığı gibi ölçü ve tartıda hile yapmamalıdır. Yüce Allah "Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay haline! Onlar insanlardan (bir şey) ölçüp aldıkları zaman, tam ölçerler. Fakat kendileri onlara bir şey ölçüp yahut tartıp verdikleri zaman eksik ölçüp tartarlar. Onlar, büyük bir gün; insanların, âlemlerin Rabbinin huzurunda duracakları gün için diriltileceklerini sanmıyorlar mı?" Mutaaffin suresi, 1-6. ayetlerinde ölçü ve tartıda dürüst davranmanın önemini açıkça ortaya koymaktadır. Bu yüzden Müslümanlar ticari hayatta dürüst olmayı kendilerine ilke edinmelidir.

4 BİR SURE TANIYORUM: MAÛN SURESİ VE ANLAMI

Maûn suresi Mekke döneminde inmiştir. 7 âyetten oluşur. Kur'an-ı Kerim'in yüz yedinci suresidir. Bu surede, biri Allah'ın (c.c.) nimetlerini ve hesap gününü inkâr eden nankör, diğeri amellerini gösteriş için yapan olmak üzere iki çeşit insandan bahsedilmektedir.

ETKİNLİKLER

- 1. Aşağıdaki panoda Maûn suresinin okunuşu verilmiştir. Siz de boş bırakılan alana bu sureyi oluşturan ayetlerin anlamlarını yazınız.**

OKUNUŞU

Bismillâhirrahmânirrahîm.

1. Eraeytellezî yükezzibu bid-dîn.	2. Fezâlikellezî yedu'ul yetîm.
3. Velâ yehuddu alâ taâmil miskîn.	4. Feveylün lilmusallîn.
5. Ellezîne hüm an salâtihim sâhûn.	6. Ellezîne hüm yürâûne
7. Ve yemneûnel mâûn.	

ANLAMI

.....

.....

.....

.....

- 2. Dinimiz, insanların yardımlaşmalarını ve elde bulunan imkânların başkalarıyla paylaşılmasını ister. Kur'an-ı Kerim'de pek çok ayette insanlara yardımlaşmaları ve dayanışma içinde olmaları emredilmiştir. Sevgili Peygamberimiz de hem sözleri hem de davranışları ile bu konuda insanları her zaman uyar- mıştır.**

Aşağıda verilen ayet ve hadislerden bu konu ile ilgili olanları "✓" işareti ile belirtiniz.

- ☒ "Sana (Allah yolunda) ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: Maldan harcadığınız şey, ebeveyn, yakın- lar, yetimler, fakirler ve yolcular için olmalıdır. Şüphesiz Allah yapacağınız her hayrı bilir." Bakara suresi 215. ayet.
- ☒ "...Biz, bir peygamber göndermedikçe (kimseye) azap edecek değiliz." (İsrâ suresi, 15. ayet.)
- ☒ "Her kim eli dar olan borçluya kolaylık gösterirse Allah da dünya ve ahirette ona kolaylık gösterir." Hz. Muhammed (s.a.v.)
- ☒ "...Her millet için mutlaka bir uyarıcı (peygamber) bulunmuştur." Fâtır suresi, 24. ayet.
- ☒ "Fakirleri araştırıp bulunuz, görüp gözetiniz..." Hz. Muhammed (s.a.v.)
- ☒ "O takva sahipleri ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar..." Âl-i İmran 134. ayet.
- ☒ "Ey iman edenler! Namaz kılmaya kalktığınız zaman yüzlerinizi, dirseklerinize kadar ellerinizi yıkayın; başlarınızı mesh edip topuklara kadar ayaklarınızı da (yıkayın)..." Mâide suresi, 6. Ayet.
- ☒ "Sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça 'iyi' ye eremezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu hakkıyla bilir." Âl-i İmrân suresi, 92. ayet.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

3. Zekât, Allah'ın bize vermiş olduğu nimete karşılık bir şükür ifadesidir. Zekât vermekle hem verdiği nimetler için Allah'a şükretmiş oluruz hem de içinde yaşadığımız topluma karşı insanlık görevimizi yerine getirmiş oluruz.

Buna göre, zekat ibadetinin bireye ve toplum hayatına ne gibi katkıları vardır? Aşağıda boş bırakılan alana düşüncelerinizi yazınız.

• .....
• .....
• .....
• .....
• .....

4. Aşağıdaki tabloda zekat ve sadaka ibadetlerinin farklarını belirtiniz.

ZEKAT VE SADAKA'NIN BAŞLICA FARKLARI		
İBADET	ZEKAT	SADAKA
Dinen zengin olmayı gerektiren bir ibadettir.		
Sahip olunan zenginliğe göre belirli bir verilme oranı vardır.		
Sadece maddi zenginlik yerine getirilebilen bir ibadettir.		
Dini hüküm bakımından farz bir ibadettir.		
Hem maddi hem de manevi olarak yapılır.		
Belirli bir sınırı yoktur. Herkes, dilediği kişilere, dilediği zaman, dilediği kadar verebilir.		

1. Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et.” Bunun üzerine birisi, “Ey Allah’ın Resülü! Eğer mazlumsa yardım ederim. Ama zalimse ona nasıl yardım edeceğim?” dedi. Hz. Peygamber buyurdu ki: “Onu zulümden uzaklaştırırsın veya onun zulmüne engel olursun. İşte bu ona yapacağın yardımdır.”

Yukarıda verilen hadisin anlamı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Arkadaşımızın veya bir başkasının yapacağı kötülüğe engel olmak da ona yardım etmektir.
 B) Sadaka vermek, Müslümanlarda Yüce Allah için fedakarlık yapma bilinci kazandırır.
 C) Etkisi devam eden kalıcı hayır işleri öldükten sonra da bu hayırları yapan kimselere sevap kazandırır.
 D) Zekât vermek dostluk ve kardeşlik değerleri üzerine kurulacak toplumun temel değerlerindendir.

2.

İstanbul Üsküdar’daki İmrahor Camii’nin avlusunda, görseldeki bir metre yüksekliğinde ve otuz santim kadar çapında ortası çukur, pembe bir sütun bulunmaktadır. Bu sütun, artık İstanbul’da sayıları epeyce azalan sadaka taşlarından biridir. Taşın Kanuni Sultan Süleyman devrinden kaldığı sanılmaktadır. O dönemde taşın yanından geçen varlıklı insanlar, semtin fakir insanları için belli miktarda parayı taşın üzerindeki çukura bırakırlarmış. Sementin fakirleri de bir öğün açlıklarını giderecek kadar para alırlarmış. Gerisini diğer ihtiyacı olan kimselere bırakırlarmış. Ancak parayı alan ve veren kişiler birbirlerini görmezlermiş. Böylece bu taşlar, zenginlerle fakirler arasında köprü vazifesi görmüştür.

Süheyl ÜNVER, Hayat Tarih Dergisi, s. 11.

Metinde geçen uygulama ile atalarımızın sadaka ibadetini yerine getirirken;

- I. “Ey iman edenler!... Başa kakmak ve incitmek suretiyle yaptığınız hayırları boşa çıkarmayın...” Bakara suresi, 264. ayet.
- II. “Eğer sadakaları (zekât ve benzeri hayırları) açıktan verirsiniz ne âlâ! Eğer onu fakirlere gizlice verirsiniz, işte bu sizin için daha hayırlıdır. Allah da bu sebeple sizin günahlarınızı örter...” Bakara suresi, 271. ayet.
- III. “...Size verilse gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Biliniz ki Allah zengindir, övgüye layıktır.” Bakara suresi, 267. ayet.

ayetlerden hangilerinin anlamına uygun olarak davrandıkları söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III   D) II ve III

3.

ZEKÂT

Zekâtı farz kıldı Allah,
Zengin kullar versin diye.
Yoksulların yüzü gülsün,
Mutluluğa ersin diye.

Sosyal yardım, dayanışma,
Bir toplumun temelidir.
Münlerin kaynaşması,
Rabb'imizin emelidir.

Üzeyir GÜNDÜZ / Diyanet Çocuk Dergisi, s. 23.

Yukarıdaki şiirden yola çıkarak zekâtın bireye ve topluma kazandırdıkları hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Zenginlere, toplumda bulunan ihtiyaç sahiplerini düşünmeyi ve kollamayı öğretir.
- B) Yoksullar hem kendilerini yalnız hissetmezler hem de yardım yapanlara karşı sevgi ve saygı duyarlar.
- C) Zekatla gelişen yardımseverlik duygusu birlik ve beraberliği sağlayarak toplumu güçlendirir.
- D) Zekat, fakirlik ve sosyal adaletsizliğin doğuracağı toplumsal sorunların artmasına neden olur.

4.

İçişleri Bakanlığı'na bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Elazığ'ın Sivrice ilçesinde 24 Ocak'ta meydana gelen ve 41 kişinin ölümüne neden olan 6,8 şiddetindeki depremin ardından, halkımızın yoğun ilgi gösterdiği kampanyalar sonucu toplanan bağışların miktarını açıkladı. AFAD'dan yapılan açıklamada şu ifadeler kullanıldı: "24 Ocak 2020 tarihinde Elazığ Sivrice'de meydana gelen deprem afeti sonrasında Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları ile İçişleri Bakanlığı AFAD Başkanlığımızca 25 Ocak 2020 tarihinde başlatılan yardım kampanyası, hayırsever vatandaşlarımızın büyük bir teveccühü ile karşılanmış, kampanya başlangıcından bu yana 99.449.710,34 TL kampanya hesaplarımızda kayıt altına alınmıştır. Yardım kampanyamıza, bağışlar kabul edilmeye devam edilmektedir."

<https://www.afad.gov.tr/>

Görseldeki Genel Ağ haberinden yola çıkarak milletimizin;

- I. paylaşma,
- II. dayanışma,
- III. birlik ve beraberlik

konularından hangilerine büyük önem verdiğine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) I, II ve III

ZEKAT VE SADAKA

5. Hz. Muhammed (s.a.v.) "Kim bir Müslümanın dünya sıkıntılarından bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet günündeki sıkıntılarından birini giderir. Kim darda kalan bir kimsenin işini kolaylaştırır, Allah da dünya ve ahirette onun işlerini kolaylaştırır. Kim bir Müslümanın ayıbını örterse, Allah da dünya ve ahirette onun ayıplarını örter. Kul, kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da onun yardımcı olur." buyurmuştur.

Sevgili Peygamberimizin bu hadisi;

- I. namaz kılmak,
- II. oruç tutmak,
- III. zekat vermek,
- IV. sadaka vermek

gibi ibadetlerden hangileriyle ilgilidir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II   D) III ve IV

6. Kur'an-ı Kerim'de, Hz. Şuayb (a.s.) bize kendi döneminde ortaya koyduğu tebliğ mücadelesiyle tanıtılmaktadır.

Bu peygamber hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hz. Musa'nın (a.s.) kayınpederidir.
B) Kavmine güzel söz söylemesi, tatlı ve tesirli hitâb etmesi sebebiyle kendisine " Hatîb-ül-Enbiyâ " (Peygamberlerin hatîbi) denilmiştir.
C) İnsanlara İbrahim aleyhisselama bildirilen dînin emir ve yasaklarını tebliğ etmiştir.
D) Kendisine, insanlığa gönderilen son peygamber anlamına gelen "Hâtem'ül Enbiya" denilmiştir.

7. Maûn suresinde namaz kılmalarına rağmen yardımlaşma bilincine sahip olamayan bencil kimselerin; kıldıkları namazlarının özünden uzak oldukları, ibadetlerini gösteriş olsun diye yaptıkları ve hayra engel oldukları haber verilmektedir.

Buna göre yapılan aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Bir kimse ibadetlerini sadece Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için yapmalıdır.
B) Namaz, hac gibi bazı ibadetler insanların toplum içinde itibar kazanmasını sağlar
C) Bu surede Yüce Allah'a gönülden ibadet edenlerin yardımsever kimseler olduğu anlaşılmaktadır.
D) Maûn suresi mesajları ile Müslümanları yardımlaşmaya teşvik etmekte, ibadetleri yaparken samimi olmaya ve gösterişten uzak durmaya çağırmaktadır.

8. İslam, paylaşma ve yardımlaşma duygusunu güçlendirmeyi amaçlar. Bu konuda Müslümana yol gösterir. Herkese kendi durumuna göre yardım etmeyi tavsiye eder. Böylece insanı cimrilik ve bencillik tutsaklığından kurtarıp paylaşmanın verdiği mutluluğa ulaştırmak ister. Hz. Muhammed (s.a.v.) her konuda olduğu gibi yardımlaşma konusunda da en güzel örnektir. O, yardımın büyüklüğünün değil, yardımı yapanın niyetinin ve samimiyetinin önemli olduğunu öğretir. Bir tebessümle de olsa yardımlaşmaya teşvik eder.

Aşağıda verilen hadislerden hangisi metinde geçen konu ile ilgili değildir?

- A) "Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir."
- B) "Kardeşini güler yüzle karşılayan da bir sadakadır."
- C) "Müslüman, elinden ve dilinden başkalarının güvende olduğu kimsedir."
- D) "Müminler birbirlerine merhamet etmekte, birbirlerini sevmekte ve birbirlerini korumakta bir vücudun organları gibidir. Vücudun herhangi bir organı hastalandığında bütün vücut bundan rahatsız olur. Aynı şekilde bir mümin de sıkıntı içinde bulunduğu anda, diğer müminler onun sıkıntısını, derdini ve üzüntüsünü paylaşırlar."

9.

Elazığ'da meydana gelen depremde arama ve kurtarma çalışmaları devam ediyor... Depremin olduğu saatten itibaren devam eden arama kurtarma çalışmaları neticesinde Elazığ ve Malatya'daki çöken binalarda 43 kişi sağ olarak çıkarıldı. Elazığ'ın Mustafa Paşa Mahallesi'nde depremde yıkılan binanın enkazından bir kadın 19 saat sonra sağ çıkarıldı. www.haber.com | 25.01.2020

Yukarıda verilen Genel Ağ haberinde geçen enkaz altında kalan insanları kurtarma çalışmalarında ve sonrasındaki yardım gönderme faaliyetlerine birçok insanımız gönüllü olarak katılmıştır.

Bu durum aynı zamanda güzel bir sadaka örneğidir.

Metinden yola çıkarak aşağıda verilen yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sadaka, İslam'ın Müslümanlara öğrettiği bir yardımlaşma çeşididir.
- B) Sadaka, bir Müslümanın Allah'ın (c.c.) sevgisini kazanmak amacıyla yaptığı hayırlı işlerin tamamı için kullanılır.
- C) Sadaka, Allah (c.c.) rızasını kazanmak için yapılan bir fedakârlıktır.
- D) Sadaka, yalnızca maddi imkanı yerinde olan insanların ihtiyaç sahibi insanlara malları ile yardım etmesidir.